

Юхнов Б.Ю., Хімчян А.І.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДНОСИН РОЗПОДІЛУ В УКРАЇНІ

Невизначеність орієнтирів розвитку нашої країни в економічній сфері в період воєнного становища ускладнює завдання пошуку оптимальних варіантів удосконалення розподільчих відносин. Якщо головним напрямом функціонування економіки буде мінімальна участь держави у господарчих справах, то й розподіл утвореного продукту буде здійснюватися в інтересах приватних власників за класичними принципами капіталізму епохи вільної конкуренції.

Якщо держава матиме намір втручатися в економіку, базуючись на принципах сучасного державного регулювання, що діють у розвинутих країнах, то й розподільчі відносини мають бути відповідними до цих принципів, тобто виражати інтереси не тільки власників, але й найманих робітників. У всякому разі за будь-яких обставин одним з перспективних варіантів розвитку розподільчих відносин буде той, що відповідає відносинам власності, які існують в компаніях з робочою акціонерною власністю.

Повсякденний життєвий досвід показує нам, що людина працює більше та раціональніше, якщо її заробітна плата залежить від результату її праці. Це відноситься як до праці окремої людини і групи людей, так і до так званої суспільної праці, в якій багато робітників працюють разом у рамках економічного інтересу даної форми власності на засоби виробництва. У системі приватної власності для власника засобів виробництва ця проблема вирішується самою формою власності. В умовах інших форм власності (державної або колективної) для носіїв цих форм власності розподіл необхідно колективно організувати на основі принципів, які не суперечать даній формі власності, також пов'язав його з результатами господарчої діяльності. Тому принцип розподілу «за результатами праці» є загальнолюдським принципом доцільної організації праці, який треба застосовувати на сучасному виробництві.

Також реальним є той факт, що у всіх сучасних моделях економіки людина за умов будь-яких форм відносин суспільного виробництва не готова працювати найбільш раціонально за однакову заробітну плату, або в умовах невеликої різниці в оплаті праці.

Рівно як і то, що його праця менш раціональна, якщо його заробітна плата не пов'язана з результатами його праці. Людина не готова, якщо не виконані певні умови, ні вчитися більш складній праці, ні приймати на себе відповідальність і докладати якихось надзвичайних зусиль, котрі є передумовою раціональної праці. Це можна назвати інстинктивним егоїзмом, як в соціобіології або оцінкою праці і товарів, як у економічній теорії.

На цьому фоні більш відповідним сучасному стану розвитку економіки у світі є такий спосіб організації економічної діяльності за якого робітники є співвласниками компанії. У сфері розподілу в них, що мають назву компаній з робочою акціонерною власністю, є ще багато важливих, але не вирішених питань. Це стосується і проблем пов'язання короткострокових та довгострокових інтересів робітників-співвласників, і стимулювання за ступінь відповідальності за результати господарювання деяких категорій робітників, і усунення надмірних розбіжностей у доходах тощо. Тільки вирішив ці проблеми розподілу у вищевказаних компаніях можна буде сказати, що саме такий тип організації економічної діяльності є перспективним в сучасних умовах розвитку економіки України та світу.